

6. Подворна С. Мистецтво диригування як спосіб пізнання майбутнім учителем музики власної «самості». <http://www.newacropolis.org.ua/ua/study/conference/?thesis=4274> — 34.54 Кб

7. Цовьянова І.О. Асоціативний підхід в процесі навчання диригуванню (на матеріалі навчальної роботи в диригентсько-хоровому класі): Автореферат канд. пед. наук: 13.00.02 / Цовьянова Ірина Олександрівна. — М., 2009.

8. Шуман Р. О музыке и музыкантах: Собрание статей в двух томах / Р. Шуман - М.: Музыка, 1975. - 407 с., 327 с.

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

УДК 51 (07)

Гордуз Н.О.

У поданій статті автор розкриває питання необхідності і доцільності застосування інтерактивного навчання у сучасній початковій школі. Також дається коротка історична довідка розвитку педагогічної думки щодо активного навчання школярів, сучасні напрямки дослідження інтерактивного навчання. Автором наводяться приклади інтерактивних вправ, що відносяться до різних груп інтерактивної технології та коротко пояснюється виконання наведених завдань.

Ключові слова: пасивне, активне та інтерактивне навчання, інтерактивна технологія, інтерактивна вправа.

ІНТЕРАКТИВНОЕ ОБУЧЕНИЕ В СОВРЕМЕННОЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ

В поданой статье автор раскрывает вопросы необходимости и целесообразности применения интерактивного обучения в современной начальной школе. Также даётся короткая историческая справка развития педагогической мысли относительно активного обучения школьников, современные направления исследований интерактивного обучения. Автором приводятся примеры интерактивных упражнений, которые относятся к разным группам интерактивной технологии и кратко даётся объяснение выполнения приведенных заданий.

Ключевые слова: пассивное, активное и интерактивное обучение, интерактивная технология, интерактивное упражнение.

INTERACTIVE LEARNING IN MODERN PRIMARY SCHOOL

In given article the author reveals the need and feasibility of the use of interactive learning in the modern elementary school. Also gives a brief historical background of pedagogical thought about active learning students, current research directions of interactive learning. The author presents examples of interactive exercises that relate to different groups of interactive technology and briefly explained followed tasks.

Key words: passive, active and interactive learning, interactive technology, interactive exercise.

Розвиток освіти багато в чому визначає вигляд майбутнього суспільства, культури та особистості. «Освіта формує людину, озброює її знаннями, виховує громадянські якості, вміння думати й працювати, спілкуватись і відночувати, жити суспільним чином і водночас бути індивідуально неповторною особистістю» [2, с.11].

Програма діяльності уряду «Україна – 2010» передбачає розв'язання й освітніх проблем, підтримку реформування всієї освіти країни і вищої зокрема. Тому перед системою освіти стоять нові завдання. Парадигма розвитку освіти у XXI столітті основним своїм завданням має розвиток особистості, інтелектуального і морального розвитку майбутніх громадян держави. Сьогодні спостерігається тенденція розвитку гуманістичних пріоритетів та людських цінностей. Людина – вічний творець духовних і матеріальних благ, носій цивілізації, її політичного і освітнього поступу.

На сучасному етапі розвитку суспільства у сучасній школі при існуючій класно-урочній системі навчання надзвичайно актуально застосовувати інтерактивну технологію навчання.

Слово „інтерактив” англійського походження (від „interakt”, у якому „inter” означає „взаємний”, а „akt” – „діяти”). Українською мовою їх значення можна втлумачити так: спосіб вести бесіду. Діалог з чим несуть (книжка, комп'ютер) або ким-небудь (учень, учитель). Таке тлумачення дає змогу говорити про інтерактивне навчання як діалогічне, що забезпечує в середній школі взаємодію педагога та учня [1, с.14].

До ідеї інтерактивного підходу впритул підійшли й намагалися реалізувати окремі його елементи видатні педагоги - В. Сухомлинський, Ш. Амонашвілі, В. Шаталов, Є. Ільїн та інші.

Суть такого навчання виголосив більше 2000 років ще Конфуцій. Щоправда, наполягати, що великий китайський філософ мав на увазі інтерактив, було б некоректно: те, що я чую, я забуваю; що я бачу; я пам'ятаю; те, що я роблю, я розумію.

Проблема інтерактивного навчання викликає певний інтерес сучасних дослідників: застосування інтеракції як розробка інтерактивних навчальних курсів (І. Горбаченко), педагогічні умови застосування інтерактивних форм навчання в педагогічному ВНЗ (Т. Добриліна), запровадження інтеракції у передпрофільну підготовку учнів сільської школи (А. Закиєва).

Частина досліджень пов'язана із запровадженням інтерактивної технології у викладання різних предметів загальноосвітньої школи: географії (П. Кирилов, О. Шувалова), англійської мови (Г. Кривчикова), дидактичні засади застосування інтерактивних методів навчання молодших школярів (Н. Коломієць), геометрії (А. Рижков), фізики (Н. Шолохова). О. Єльнікова розкрила питання управління впровадженням інтерактивних освітніх технологій у навчальний процес загальноосвітнього навчального закладу та ін.

Перш ніж перейти до розгляду інтерактивної технології навчання та інтерактивного уроку потрібно з'ясувати загальну суть інтерактивного навчання. Існують три основні моделі навчання, які існують у сучасній школі. Я. Го-

лант виділяв активну та пасивну модель навчання в залежності від участі учнів у навчанні дітей. У тій класифікації Я. Голант визначає „пасивністю” низький рівень активності, або майже повну відсутність самостійності і творчості. До цієї класифікації О. Пошетун та О. Комар додають інтерактивне навчання як певний різновид активного, який має свої закономірності та особливості.

1. Пасивне (репродуктивний тип) навчання.

Учень виступає у ролі „об’єкта” навчання, має засвоїти й відтворити матеріал, переданий йому вчителем, текстом підручника тощо. До доповідних методів навчання належать методи, що вимагають від учнів лише слухати й дивитися (лекція-монолог, читання, пояснення, демонстрація й відтворювальне опитування учнів). Учні, як правило, не спілкуються один з одним і не виконують жодних творчих завдань.

2. Активне навчання.

Такий тип навчання передбачає застосування методів, що стимулюють пізнавальну активність і самостійність учнів. Учень виступає „суб’єктом” навчання, виконує творчі завдання, вступає у діалог з учителем. Основними методами цього навчання є: самостійна робота, проблемні й творчі завдання (часто домашні), питання учня до вчителя і навпаки, що розвивають творче мислення.

3. Інтерактивне навчання.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії усіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де учень і вчитель є рівноправними. Різномісними суб’єктами навчання. Педагог виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи. Ще дає змогу педагогу стати справжнім лідером дитячого колективу.

Такі підходи до навчання не є зовсім новими для української школи. Частково вони використовувалися ще в перші десятиліття минулого століття й були поширені в педагогіці та практиці української школи у 1920-ті роки – за часів масштабного реформування шкільної освіти.

У навчальних закладах школярі мають залучатися до розв’язання розумових задач, таких як аналіз, синтез, оцінювання. Виходячи із такого виду діяльності, активне навчання – це навчання, яке заохочує реципієнтів робити щось і думати про те, що вони роблять. Кажучи про інтерактивний підхід у методичній підготовці вчителя наголошують на тому, що в активну діяльність залучається і слухач, і педагог (вчитель).

Абсолютно правильною є думка, О. Пошетун та Л. Пироженко про те, що процес навчання - не автоматичне викладання навчального матеріалу з голови. Він потребує напруженої розумової праці та власної активної участі в цьому процесі. Цього можна досягти лише за допомогою активного (інтерактивного) навчання.

Досвід роботи свідчить про результативність застосування таких інтерактивних вправ:

· *Робота в парях* (можна використовувати для досягнення будь-якої дидактичної мети: засвоєння, закріплення, перевірки знань тощо. Крім того, технологія сприяє розвитку навичок спілкування. Вміння висловлюватися,

критичного мислення, вміння переконувати й вести дискусію. Робота в парах дає учням час подумати, обмінятися ідеями з партнером і лише потім озвучувати свої думки перед класом).

· *Робота в малих групах* (роботу в групах варто використовувати для вирішення складних проблем, що потребують колективного розуму. Використовуйте малі групи тільки в тих випадках, коли завдання вимагає спільної, а не індивідуальної роботи).

Наприклад: Вправа: запиши розв'язання прикладів у зошит. Прокоментуй розв'язання прикладів останнього стовпчика.

6-4+2	8-4-4	7+3-4	6-3-3
9-3+4	6-2+3	5+4-3	7+1-4

Робота в малих групах

Два приклади першого стовпчика розв'язують учні з допомогою вчителя біля дошки.

Решту прикладів розв'язують учні в групі з 4 осіб (суміжні парти) – кожний учень розв'язує і коментує по одному прикладу, решта записує.

Результат: в кожній групі учні розв'язують 4 приклади.

Перевірка відбувається в загальному колі.

3. Розв'язування задачі.

За малюнком треба скласти і розв'язати задачу.

Робота в малих групах

Групи працюють над змістом задачі, розв'язують, записують у зошиті. Група, яка витягнула червоний кружечок – має можливість представити свій розв'язок. Перевірка відбувається в загальному колі. Розв'язок задачі вчитель записує на дошці з подачі учнів.

· *Карусель* (цей варіант кооперативного навчання найбільш ефективний для одночасного залучення всіх учасників до активної роботи з різними співрозмовниками для обговорення дискусійних питань).

· *Мозковий шторм* (це ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень, що спонукає учасників виявляти уяву і творчість, бо вможливає вільне висловлення думок усіх учасників і допомагає знаходити кілька рішень з конкретної теми)

· *Метод «Прес»* (використовують, коли виникають суперечливі питання і вам потрібно посісти й чітко аргументувати певну позицію з проблеми, що обговорюється, переконати інших у вашій правоті).

Наприклад: Колективна робота (“Метод ПРЕС”): Дано ряд чисел: 250, 654, 870, 200, 843, 820.

– Які числа називаються круглими?

– Які числа не круглі?

Мікрофон (надає можливість усім сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію).

Наприклад: засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 4 відбувається через опитування учнів “Дощиком” – робота в загальному колі: – вчитель закриває відповіді прикладів, записаних на дошці, а учні напам'ять у послідовному порядку називають відповіді; – вчитель покаже приклади в будь – якому порядку – учні називають відповіді. *Завдання виконується за принципом вправи “Мікрофон”.*

Використання у навчальному процесі зазначених інтерактивних форм є підтвердженням того, що вчителям необхідно оволодівати спеціальними інноваційними технологічними знаннями, що сучасна школа потребує такого навчання, що на сучасному етапі розвитку освіти модернізацію методики початкового навчання можна забезпечити за рахунок її технологічності, яка стає сьогодні домінуючою характеристикою діяльності вчителя, означає перехід на якісно новий рівень ефективності, оптимальності, науковості.

Інтерактивне навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, виховання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідних ситуацій. Інтерактивна взаємодія виключає як домінування одного учасника навчального процесу над іншими, так і однієї думки над іншою. Під час інтерактивного навчання учні вчать бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення.

Як показує досвід нашої роботи з впровадження інтерактивної технології у практику роботи початкової школи після перепідготовки вчителів початкової школи, учні зацікавлюються навчальним процесом, беруть активну участь у роботі групи (активно обговорюють питання, доводять свою думку, або міркування). А найголовнішим, на нашу думку, є те, що маленькі громадяни вчать бути коректними, толерантними, поміркованими у вирішенні різних питань і обставин, що, у свою чергу, є позитивним у формуванні майбутнього повноцінного члена суспільства.

Література:

1. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика, досвід: метод. посіб. авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко / Пометун О.І., Пироженко Л.В. — К. : А.П.Н.; 2002. — 136 с.
2. Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (факти, роздуми, перспективи) / В.Г.Кремень. — К.: Грамота, 2003. — 216 с.
3. Комар О.А. Навчання школярів за інтерактивними методами // Рідна школа. — №5. — 2006. — С. 57-60.
4. Комар О.А. Організація роботи на уроках математики за інтерактивними технологіями // Початкова школа. — № 12, 2007. — С. 26-29.

КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ СЛОВЕСНИКІВ

*УДК 378.147
Малецька І.В.*

У статті обґрунтовується комплекс заходів розвитку художньо-творчих здібностей майбутніх учителів літератури. Розроблено тематичні плани спецкурсів та плани проведення ключових занять. Запропоновано конкретні шляхи вирішення задачі формування творчого педагога-філолога.

***Ключові слова:** художня творчість вчителя, розвиток творчих здібностей, методика формування художньо-творчих ознак, інформаційно-заохочувальні заняття, реалізація індивідуального плану студента.*